

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1976/11
Karar Sayısı : 1976/37
Karar Günü : 24.6.1976

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME: Yargıtay Ceza Genel Kurulu.

İTİRAZIN KONUSU: 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı Hakkında Kanun”un 6. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasanın 12. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

I. OLAY:

Kız kaçırmak için başkasının evine bacadan giren iki sanıktan birisi olay sırasında bir kişiyi öldürmüştür. Öteki bir başka kişiyi öldürmüş diğerini de öldürmeğe kalkışmıştır. Tek kişiyi öldüren sanığa Türk Ceza Yasasının 450/8. maddesi gereğince ölüm cezası verilmiş, bu ceza, 1803 sayılı Yasanın 1/D. maddesi uygulanarak 30 yıl ağır hapse çevrilmiş, hüküm Yargıtayca onanarak kesinleşmiştir. Diğer sanık hakkında ise bir kişiyi öldürmekten Türk Ceza Kanununun 450/8. ve 1803 sayılı Yasanın 1/D. maddesi uyarınca 30 yıl ağır hapis cezası, başka bir kişiyi öldürmeğe kalkışmaktan Türk Ceza Yasasının 450/8., 62. ve 1803 sayılı Yasanın 1/C. maddelerine göre 8 yıl ağır hapis cezası verilmiş, ancak Türk Ceza Yasasının 77/1. maddesi uyarınca toplanıp elde edilen 36 yıl ağır hapis cezasından 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin ikinci fıkrası gereğince 12 yıl indirilerek sonuçta 24 yıl ağır hapis cezası hükmedilmiştir. Bu hüküm Yargıtay Birinci Ceza Dairesince cezanın 36 yıl ağır hapis cezası olması gerekeceğinden söz edilerek bozulmuştur. Mahkeme hükmünde direndiğinden dosya Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gönderilmiş, Ceza Genel Kurulu da bir kişiyi öldüren kişinin 30 yıl ağır hapis cezasına çarptırılmasına karşın bir kişiyi öldürüp diğer kişiyi de ayrıca öldürmeğe kalkışan kimsenin 24 yıl ağır hapis cezasına çarptırılması sonucun veren 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin ikinci fıkrası hükmünün Anayasanın eşitlik ilkesine aykırı olduğu kanısına vararak Anayasanın değişik 151. maddesi uyarınca anılan kuralın iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

II. İTİRAZIN GEREKÇESİ:

İtirazın gerekçesi özetle 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Yasasının 6. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasanın eşitlik kuralına uymadığı biçimindedir.

III. YASA METİNLERİ:

A. İptali istenen 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin 2. fıkrası hükmü şöyledir:

.....

Ancak, bu kanundan yararlanmış olmakla beraber Türk Ceza Kanununun 77. maddesi gereğince, aynı neviden şahsî hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların birleştirilmesi sonucu, tatbik edilecek cezadan (12) yıl indirilir.

Esas Sayısı : 1976/11
Karar Sayısı : 1976/37

B. İlgili Yasa metinleri:

İptali istenen kuralın uygulanması, 1803 sayılı Yasanın 1. maddesi hükmü ve Türk Ceza Kanununun 77. maddesi hükümleri ile ilgilidir.

1803 sayılı Yasanın 1. maddesi:

Madde 1- 7.2.1974 tarihine kadar işlenmiş suçlardan:

A) Kanunların suçu tesbit eden asıl maddesinde, üst sınırı (12) yılı geçmiyen hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile yahut yalnız veya birlikte olarak para cezası ile cezalandırdığı veya müsadereyi yahut bir meslek veya sanatın yapılmamasını veyahut bu cezalardan birini veya birkaçını gerektiren fiiller hakkında takibat yapılmaz.

B) (12) yıl veya daha az hürriyeti bağlayıcı bir cezaya yahut bir miktarı aşmayan hürriyeti bağlayıcı bir ceza ile birlikte veya müstakillen hükmedilmiş para cezasına mahkûm olanlar veyahut mahkemelerden başka mercilerce haklarında para cezası tayin edilenler, “9 ncu madde hükmü saklı kalmak şartıyla” fer’i ve mütemmim cezalarıyla ceza mahkumiyetlerinin sonuçlarını da kapsamak üzere affedilmişlerdir.

C) Müstakillen (12) yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı bir cezaya veya bununla birlikte para cezasına mahkûm edilenlerin hürriyeti bağlayıcı cezalarının (12) yılı ve para cezalarının tamamı affedilmiştir.

D) Türk Ceza Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı suçlardan dolayı ölüm cezasına mahkûm edilenlerin bu cezaları (30) yıl ağır hapse, müebbet ağır hapse mahkûm edilenlerin cezaları da 24 yıl ağır hapse çevrilmiştir.

E) Yüksek Adalet Divanı tarafından mahkûm edilmiş olanların 78 sayılı, 218 sayılı ve 780 sayılı Af Kanunları ile Anayasanın 97 nci maddesi uyarınca cezaları kısmen veya tamamen affedilenlerle bu afların dışında kalanların aslî ve fer’i cezaları dayandıkları kanun hükümleri ayırt edilmeksizin bütün neticeleri ile birlikte ortadan kaldırılmıştır.

Türk Ceza Kanununun 77. maddesinin ilgili 1. bendi:

“Madde 77-1) Aynı neviden şahsî hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların birleştirilmesi halinde tatbik edilecek ceza ağır hapiste 36, hapiste 25, sürgünde 15, hafif hapiste 10 seneyi geçemez.”

C. Anayasanın dayanılan 12. maddesi hükmü şöyledir:

“Herkes, dil, ırk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin, kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.”

IV. İLK İNCELEME:

Anayasa Mahkemesi; İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca 25.3.1976 günü Kâni Vrana, Şevket Müftügil, İhsan Ecemiş, Halit ZARBUN, Ziya Önel, Abdullah Üner, Ahmet Koçak, Şekip

Esas Sayısı : 1976/11
Karar Sayısı : 1976/37

Çopuroğlu, Fahrettin Uluç, Muhittin Gürün, Lûtfi Ömerbaş, Hasan Gürsel, Ahmet Salih Çebi, Nihat O. Akçakayalıoğlu ve Ahmet H. Boyacıoğlu'nun katılmalarıyla yaptığı ilk inceleme toplantısında aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur.

1- Anayasa Mahkemesinin itirazı incelemeye görevli olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affı hakkındaki yasaların Anayasaya uygunluk denetimine bağlı olup olmayacağı tartışılmış ve bunların da Anayasaya uygunluk denetimine bağlı bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu konudaki ayrıntılı gerekçeler Anayasa Mahkemesi'nin 28.11.1974 günlü, Esas: 1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararında tümüyle açıklanmış olduğundan (Resmî Gazete, Gün: 21.1.1975, Sayı: 15125), bunların burada yinelenmesine gerek görülmemiştir.

Şu duruma göre bu işe bakmanın Anayasa Mahkemesinin görevi içinde bulunduğu açıktır.

Halit ZARBUN bu görüşe katılmamıştır.

2- İncelemenin sınırlandırılması sorunu:

Sanıkların üzerine atılan suçların niteliğine göre, davada uygulanacak hüküm, 1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin ikinci fıkrası olduğundan, incelemenin bu fıkra ile sınırlı olarak yapılması gerekmektedir.

Nihat O. Akçakayalıoğlu, sözü geçen yasanın 6. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının birlikte incelenmesi gerektiği görüşünde bulunmuştur.

İlk inceleme sonunda verilen karar şöyledir:

“1- İşin incelenmesinin Anayasa Mahkemesinin görev ve yetkisi içinde olduğuna Halit ZARBUN'un karşıoyuyla ve oyçokluğuyla,

2- İşin esasının 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Af Yasasının 6. maddesinin ikinci fıkrasıyla sınırlı olarak incelenmesine, Nihat O. Akçakayalıoğlu'nun aynı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarının birlikte incelenmesi gerektiği yolundaki karşıoyuyla ve oyçokluğuyla,

25.3.1976 gününde karar verildi.”

V. ESASIN İNCELENMESİ:

İşin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa hükmü ile ilgili Anayasa ve Millet Meclisi İçtüzüğü hükümleri, bunlara ilişkin gerekçeler ve Yasama Meclisleri tutanakları okunduktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

1- Biçim yönünden Anayasaya aykırılık sorunu:

1803 sayılı Yasanın 6. maddesinin tümünün Millet Meclisi Genel Kurulunda son şeklini aldıktan sonra Cumhuriyet Senatosunda aynen kabul edildiği ve kesinleştiği, biçim yönünden Anayasanın 92. maddesi ile İçtüzük hükümlerine uygun bir şekilde yasalaştığı, yasanın kimi

Esas Sayısı : 1976/11
Karar Sayısı : 1976/37

maddelerinde mevcut olan biçime ilişkin aykırılığın bu madde için söz konusu olmadığı konu ile ilgili tutanakların incelenmesinden anlaşılmıştır.

2- Esas yönünden Anayasaya aykırılık sorunu:

İtiraz konusu yasa kuralının daha önce Anayasa Mahkemesince 24.6.1976 günlü, Esas: 1976/7, Karar: 1976/35 sayılı kararla iptal edildiği anlaşılmış bulunduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine gerek bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

VI. SONUÇ:

1- 15.5.1974 günlü, 1803 Sayılı Af Kanununun 6. maddesinin ikinci fıkrasının yasalaşmasında biçim yönünden Anayasaya aykırılık bulunmadığına oybirliği ile;

2- Sözü geçen kanunun itiraz konusu yapılan 6. maddesinin ikinci fıkrası Esas: 1976/7, Karar: 1976/35 sayılı kararla iptal edilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

24.6.1976 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Kâni VRANA	Şevket MÜFTÜGİL	Ahmet AKAR

Üye	Üye	Üye
Ziya ÖNEL	Abdullah ÜNER	Ahmet KOÇAK

Üye	Üye	Üye
Şekip ÇOPUROĞLU	Fahrettin ULUÇ	Muhittin GÜRÜN

Üye	Üye	Üye
Lûtfi ÖMERBAŞ	Hasan GÜRSEL	Ahmet Salih ÇEBİ

Esas Sayısı : 1976/11
Karar Sayısı : 1976/37

Üye

Adil ESMER

Üye

Nihat O.
AKÇAKAYALIOĞLU

Üye

Ahmet H. BOYACIOĞLU